

لـباري دادگـيکـردنـمـو: خه باتي چينا يه تي يا نه فره تي چينا يه تي.. ئـريکـ مالـاتـستا

لـ ئـرشيفي دـنگـکا نـو-۲۰۱۰*

و. لـ فارسيـو: هـژن

له بـردـم لـژنهـي سوـندخـران (بـيارداني) ي ميلان دا تـوانينگهـلـکم لهـمهـ خه باتي چينا يه تي و پرـليتـاريا دهر بـين، که هـخنه و سهـرسوـمانـکـي زـريان وروژانـد. وا لـرـدا بـ ورده کار يه کـي زياتره وه ده گهـمه وه سهـر ئه و تـوانينا نه.

لـوـدا زـر بـ توـهـيه وه بهـرامـبهـر به تـمهـتـبارکردنـم بـ هـخـاندني نـفـرت ناـهـزايه تيم دهر بـي؛ وونـم کرده وه، که له پاگه نده که مـدا هـردهـم ويستووـمه بيسهـلمـنـم، که تاوانه کـمهـايه تـيهـکان پـيوـنديان به شـنـگـزي سهـر کـک يا سهـر کـکـي تر، فهـرمانـوايه کـ يا فهـرمانـوايه کـي تر وـنيـي، بهـکو سـرچاوـيان بـ ميريهـکان و دهـزگـکان دـگـتـو؛ له بهـر ئه وه، هـگه چاره له گـيـني دانه دانهـي ئه و فهـرمانـهـوايانـهـدا نـيه، لـبري ئـو پـويسته ئه و بنچينهـيه که مرـف بـسـر مرـفـدا سـروـر دـکات، له ناو بـرـت؛ هـروا هـردـم وونـم کردووـته وه، که پـلـيتـرهـکان، وهـک تا، له بـرژواکان باشتر نـين، به هـمان شـوه که بـگـکان نـيشاني دهـدن، کاتـک کـر کارـک بـکـوت بـ وشوـني دـوـمـندي و فهـرمانـدان دـگات، وهـک بـرژوازيه کـي ئاسايـي هـفتار دهـکات، بـکو خراپـتريش.

وهـها دهر بـينگهـلـک شـوـنـراون و هـهـگـردراونه ته وه، له لايـهن چاپه مه نـيه کانه وه خراپ لـکـدرانه وه و هـي ئـو شـوونه. ئهـرکـي چاپه مه نـي بـکـرگـيراو، پارـزگاريه له بهـرژه وه نـدي پـلـيس و چـپاولگـران، شاردنه وهـي سـروشتـي استه قينهـي ئه نارکيزمه له خهـک و هـوـدان بـ متمانـدان بـ داستانگـلـک لـمـه ئه نارکيسته کان کـ بـ کاوي و تـکـدـريان دـچوـنن؛ چاپه مه نـيه کان ئه وهـک ئهـرکـکـه نهـجامدهـدن، بهـام ئـمه دـبـت دان بـوـدا بنـين، که ئهـوان زـر جار له نـيازپاکيـي و، لـ نـزاني و سادـي ديارـو ئهـجامي دهـدن. له و کاته وهـي که ئـژنامه گـري، وـک پيشـيـيـک، تا ئاستي کار و کاسبـي

دابەزیو، ئۆزنامەگەرەن نەك تەنیا ھەستە مەلەكەكانیان لە دەست داو، بەكو، ھەروا پاکی ھەزەریشیان لە دەست داو، ئۆوێ كە بابەتەك نەزان، لە بارەییو نەدو.

با واز لە نووسەرانی پەنوووس بەكەگەرراو بەنەن و لەمە كەسانەك قسە بكەن، كە ھەزەریان لەتەك ئۆمە جیاوازی و زەر جار تەنیا لە شەوازی دەربەینی باوەدا، بەلام ھەشتاكە دەستی ئۆمە، چونكە ئەوانە ئاستگەیانە ئامانجیان ھەمان ئامانجە كە ئۆمە ھەمانە.

سەرسوێمان لەو كەسانەدا نابەجەیی، ئەوەندە كە بیرى لەدەكەمەو ھە ساختەبە. ئەوان ناتوانن لەبەرچاوی نەگەرن كە پەنجا ساڵە من لەمە ئۆمە پەرسا نە دەم و دەنووسم و لەمە ئۆمە پەرسا نە سەدان و ھەزاران ئەنارکیستی تر ھاوكان لەتەك من و پەشەمنیش قسەیان کردوو.

با فرێتر لەمە جیاوازی بیروباوە قسە بكەن.

ئەوان كەسانەكە لایەنگەری كەكار، كە لە دەستانی قەشەو و زەخمیندا بوونەكی خاوی بەھەرەمەند لە ھەموو شایانداریی و باشیەك وێنا دەكەن؛ ئەگەر كەسەك بوو ریت لەمە مەرق و مەرقایەتی قسە بكات، ئۆوان وەك تەكەشكاوێك بەناوی پیرەزی پەرەتاریاوە، ناھەزایەتی بەرامبەر دەردەبەن.

ھەنووكە، ئاستیەكی ئەوەبە كە مەژوو پەرەتاریای کردوو بە ئامرازى بنەتە ئۆوگەیی كەمەبەتە داھاتوو؛ ئەوەی كە جەنگ لەپەناو جەگیرى كەمەبەتە كە تەواوی نەوكانى مەرق تەیدا ئازاد و لە گشت ئامرازەكانى ئازادی ئادەربەین بەھەرەمەندەن، دەبەت لە بنەتەو پەشت بە پەرەتاریا بەستەت.

ھەروا ئەوێكە كە كەبەوونى سەرچاوە سەرشتیەكان و سەرمايە بەرھەمى كاری نەوكانى ئابوردوو و ئۆستایە، كە ھەكاری بنچینەیی مەلەكەجی جەماوەر و ستەم كەمەبەتەكانە؛ سەرشتیە بە كەسانەك كە ھیچ شتەكیان نییە، ھەر لەبەر ئۆو شە ئاستەخ و ئاشكەراتر ھەگەریان بە ھاوبەشکردنى ئامرازەكانى بەرھەمەنەن ھەبە و دەبنە ھەكاری سەرەكی لەناو بردنى پەداویستی خاوەندارەتی. لەبەر ئۆمە ھەبەبە كە ھەووی قسە و پاگەندە ئۆمە فرەتر لە پەرەتاریایە، لە لایەكی ترەو ھەلومەرجی ژیانیان بە گشتی بەیان دژوار دەكات، كە پەشەكەون و داخواستە باكانیان بەدەستبەنەن. بەلام ئەمە نابەتە ھەبە ئەوەی، كە ئۆمە بەتەك لە ھەزار، لەبەر ھەزاربوونی دروست بكەن؛ ھەروەك ھەبەكەش نییە بە ئەوەی كە ھەو باوە ھەبە بەن، كە ئۆو خەبە لە خەیدا لە پەشتەر، ئەوەی كە بەدەنیايەو

شوشوینی وی له شایانداریهوه نایټ یا ویستی ئه و مافه بهو نادات، که له تهک کهسانی تردا خراپ هفتار بکات، به ههمان شوه که کهسانی تر بـرامبـر بـ ئـ و خراپ هفتاریان کردووه. سهرکوتهگری دهسته قـیشاوویهکان (که به کردهوه هشتاکه سهرکوتهگری کهسانکی دهسته بـره و چتر دهستانی قـیشاویان نیه، ئه گهر پـشتریش ههیان بووبـت)، که متر توندوتیز و ترسناکتر نابـت و به بهراورد به سهرکوتهگری دهستانی دستکـشپـش که متر شهـرهـنگـزانـه تر نابـت. ته نانهت لهوانهیه که متر وون و زیاتر بـبهزیانـ تر بـت: ئـمـ تـواوی شتـکـیـ.

ههزاری کاتـک له نهوه یـکـوـ بـ نهوه یـکی تر درـژـی دـبـتـو، شتـکی ترسناکتر نـدـبو، لـوـی کـ هـی، ئه گهر خوی دـندانـی مـی و زیانی مادی و ناله باری جهسته یی بـرهـم نـهـنـایـ. ههزاران کهموکورتی جیاوازتریان له کهموکورتی چینه بهرتهرهکان هـی، که له دـوـمـندی و دهسهـاتهوه سهرچاوهیان گرتووه، بهـم لـوـی ئـوان باشر نیی.

ئه گهر چی بـرژوازی کهسانی وهک Giolitti و Graziani و تهواوی لیستی دوورودرـژـی ئهشکه نجه ده رانی مرـقـایه تی، له داگیرکه رانی گهـوره و خاوه نکارانی بچووکی زالووئاسا و چاوچنـک، پـکـ بهـنیت، کهسانی وهک Reclus، Cafiero و Kropotkin و زـرـکی تریش بـرهـم دـهـنـت، که له هه موو سهرده مـکـدا بهرتهریه چینایه تیشان ده که نه قوربانی ئامانجیک. هـروا ئـگـر چی پـلـیتاریا پـهـوانان و گیانبه خسانی زـری به بزاقی زگاری مرـی به خشیوه و ده به خشت، هـرواش پاسه وانان، بکوژان و دژه خونان له هاوچینانی خـشـیـو له خودی پـلـیتاریاوه سهر دهرده هـن، که به بـ ئهوانه سهرکوتهگری بـرژوازی ته نانهت بـ ئـکـیش نهیده توانی بهردهوام بـت.

چـن ده توانـت نه فرهت بـگـدرـت به بنه مای دادوهری و گیانی فـریاری ئه م پـداو یستیه، له کاتیکدا ئاشکرایه که توندوتیژی له هه موو جـیهـک ههیه و به هـگـهـلـکه وه به ستر اووه تهوه، که واوه ترن له ویست و لـپـرسراوه تی تاکه که سیی؟

ئه گهر خهباتی چینایه تی به واتای خهباتی بههره کـشـکراو له دژی بههره کـشـگهر بـ له ناوبردنی بههره کـشی بـت، بهـن خهباتی چینایه تی وهک ئاره زوووه کانی ئـمه بـت. ئه م خهباته ئـگـهـیه که بـ هـخـانی مادی و ئاکاری و هـروا ها بنه هـتـیرین هـزی شـشـ، کـ دـکـرت پـشتی پـبـسترـت.

بوار مه‌دهن نه‌فره‌ت له ئارادا بـ، له‌به‌ر ئه‌وه‌ی که خـشه‌ویستی و دادوه‌ری ناتوانن له نه‌فره‌ته‌وه سه‌ره‌هـ‌ده‌ن. نه‌فره‌ت تـه‌به‌ به‌ دوای خـیدا ده‌هـ‌نـ، هه‌زی زاـبوون به‌سه‌ر دوژمندا، پـه‌ویستی به‌زاـبوونی به‌رته‌ری تاکه. نه‌فره‌ت تـه‌نیا ده‌توانـت پایـی میرایـتیـ (حکومـت) تازـکان بـ، ئـگـر کـسـک سـربـکـت، بـام ناتوانـت پایـی ئـنارکی بـ.

بـداخـو، ده‌رکردنی نه‌فره‌تی جه‌ماوه‌ری به‌هه‌ره‌کـشیکراوانـک که جه‌سته و هه‌ستیان له‌ژـر ئه‌شکه‌نجه و به‌هه‌ره‌کـشی کـمه‌گه‌دایه، زـر ئاساـنـ: بـام هـر کات ئـو ده‌زه‌خـی که تـیدا ده‌ژین به‌ ئـشـنایـی ئامانـجـک ئـشن بـته‌وه، ئیتر نه‌فره‌ت لـنـودـچـت و هه‌زی کـپه‌سه‌ندنی تـکـشان بـ چاکه‌گشتگیر ده‌بـ.

له‌به‌ر ئه‌مه‌هـ، کهسانی کینه‌ده‌ز له‌ نـوان هاوـیانی ئـمه‌دا په‌یدا نابن، سـرـرای زـری پاگه‌نده‌گه‌رانی نه‌فره‌ت. ئه‌وان وه‌ک هـنـرـکـوان، که باوکی ئاشتی و چاکه‌یه، به‌ام چریکه‌ی نه‌فره‌ت ده‌خوـنـیت، چونکه ئه‌مه‌ ئاسانکاری هـنـینه‌وه‌ی هـنـراوه‌ی باش (له‌وانه‌شه‌ خراپ) پـده‌بـخـشـت. ئه‌وان له‌ نه‌فره‌ت ده‌دوـنـ، به‌ام نه‌فره‌تیان له‌ خـشه‌ویستی چـ بوو.

له‌به‌ر ئه‌مه‌، من خـشه‌ویستیم بـ ئه‌وانه‌هـیه، ته‌نانه‌ت ئه‌گه‌ر ناو و ناتـرـشم لـبنـ.

ئـریکـ مالاته‌ستا

۲۰ی سـپـتـمـبـری ۱۹۲۱

Umanità Nova“ , n. 137, September 20, 1921,,

ئـرشیفی نووسـر:

http://dwardmac.pitzer.edu/anarchist_archives/malatesta/Malatestaarchive.html

<http://www.dengekan.com/doc/2010/6/hazhen1.htm> ▪